

Sygn. akt VIII U 1570/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2016 roku w Lublinie

sprawy J. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 2 września 2014 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. J. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 28 sierpnia 2014 roku.

VIII U 1570/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 02.09.2014r. (...) Oddział w L. odmówił J. J. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. ZUS uznał wnioskodawczy okres wykonywania pracy w takich warunkach związany z zatrudnieniem w Elektrowni (...): Ś. od 18.02.1977r. do 31.01.1978r., w (...) od 06.07.1978r. do 16.09.1990r. i w Przedsiębiorstwie (...) SA w L. w okresie od 04.03.1997r. do 31.12.1998r. w łącznym rozmiarze 14 lat, 8 miesięcy i 24 dni. Jednocześnie z okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych z ostatniego zakładu pracy ZUS wyłączył okres 2 miesięcy i 28 dni przebywania na zasiłku chorobowym twierdząc, że okresy zwolnień lekarskich nie są zaliczane do pracy w warunkach szczególnych. (decyzja k. 14ae)

Odwołanie od decyzji wniósł 16.09.2014 roku J. J., który domagał się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych:

- spornego zwolnienia lekarskiego,

- okresu służby wojskowej od 26.04.1976r. do 27.11.1976r.,

- okresu zatrudnienia od 03.08.1973r. do 07.12.1976r. związanego z zatrudnieniem w (...) w P. w charakterze monter-ślusarza przy remontach i montażu konstrukcji stalowej, prace spawalnicze na podstawie wewnątrzzakładowych uprawnień – w tym okresie odbywał służbę wojskową;

- okresu od 10.12.1976r. do 11.02.1977r. zatrudnienia w charakterze ślusarza, spawacza oraz malarza konstrukcji stalowych w Przedsiębiorstwie (...) w K.;
- okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 02.02.1978r. do 26.04.1978r. jako zbrojarz, spawacz;
- okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno Usługowo Handlowym (...) od 12.07.1993r. do 31. (...).
- okresu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. od 01.12.1995r. do 22.1996r.

Organ emerytalny wnosił o oddalenie odwołania wskazując na argumenty zawarte w decyzji, podnosząc, że przyjęto do uprawnień wszystkie okresy udokumentowane świadectwami pracy warunkach szczególnych a jeśli chodzi o okres służby wojskowej oraz okres zwolnień lekarskich według ZUS nie podlegają one zaliczeniu do okresów pracy w warunkach szczególnych. (odpowiedź na odwołanie k. 4-5as)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. J., ur. (...), będąc uprawnionym do świadczenia przedemerytalnego w dniu 28.08.2014r. po ukończeniu 60 roku życia, złożył wniosek o emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Do wniosku dołączył dokumenty, z których wynikały okresy wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych ZUS ustalił, że wnioskodawca ukończył 60 lat, nie przystąpił do OFE, udowodnił na dzień 01.01.1999 r. ogólny staż ubezpieczeniowy w rozmiarze 27 lat, 9 miesięcy i 4 dni. ZUS przyjął wszystkie udokumentowane odpowiednimi dokumentami okresy wykonywania pracy w warunkach szczególnych, związane z zatrudnieniem w Elektrowni (...): Ś. od 18.02.1977r. do 31.01.1978r., w (...) od 06.07.1978r. do 16.09.1990r. i w Przedsiębiorstwie (...) SA w L. w okresie od 04.03.1997r. do 31.12.1998r. w łącznym rozmiarze 14 lat, 8 miesięcy i 24 dni. Wyłączono z okresu zatrudnienia w (...) SA w L. okres 2 miesięcy i 28 dni przebywania na zasiłku chorobowym w okresie od 23.04.1997r. do 20.07.1997, twierdząc, że okresy zwolnień lekarskich nie są zaliczane do pracy w warunkach szczególnych.

Takie stanowisko ZUS jest błędne. W utrwalonym orzecznictwie sądowym jest już poza sporem, że do czasu wejścia w życie przepisu art. 32 ust. 1a (co miało miejsce od 01.07.2004r.) ustawy emerytalnej, do okresu pracy w szczególnym charakterze, wlicza się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby lub macierzyństwa. Na takim samym stanowisku stanął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005 r., Nr 22, poz. 361. Nie inaczej we wskazanej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r. (I UK 154/05, LEX nr 272581) oraz w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r. (III UZP 10/03, OSNP 2004/5/87). Przepisy znajdujące zastosowanie w niniejszej sprawie nie pozwalają na odliczenie od stażu pracy w warunkach szczególnych okresów niewykonywania pracy przez J. J. pracy, za które otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał (m.in. w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011/19-20/260, por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, niepubl.) osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r.

Podzielając powyższe stanowisko Sąd Okręgowy uznał, że należy doliczyć do okresu wykonywania pracy wyłączony zasiłek chorobowy. Jednakże nie rozwiązuje to sytuacji wnioskodawcy gdyż doliczenie do uznanego okresu pracy w warunkach szczególnych dodatkowych 2 miesięcy i 28 dni daje wnioskodawcy okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych w rozmiarze 14 lat, 11 miesięcy i 22 dni.

Wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 03.08.1973r. do 07.12.1976r. w (...) w P.. Jak wynika ze świadectwa pracy pracował tam jako monter maszyn i urządzeń przemysłowych oraz ślusarz narzędziowy. Wnioskodawca nie posiadał odpowiedniego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wydanego przez firmę. Akta

osobowe wskazują, że w rzeczywistości powierzono stanowisko ślusarza narzędziowego – wydawcy narzędzi, a następnie rozpoczął naukę w technikum, po czym w okresie od 26.04.1976r. do 27.11.1976r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. (akta osobowe k. 36 as)

Sąd nie uznał, aby okres zatrudnienia związany z zatrudnieniem w C., był okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu nie udowodnił tego w sposób wystarczający wnioskodawca, jego zeznania w kontekście danych zawartych w aktach osobowych okazały się niewiarygodne i niewystarczające. Zeznania wnioskodawcy co do charakteru pracy w tym przedsiębiorstwie stoją w jaskrawej sprzeczności z treścią informacji zawartych w aktach osobowych. Również z treści zeznań wskazanego świadka J. G. (k. 51v-52as) nie sposób przyjąć, że wnioskodawca w tym zakładzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Świadek pracował na zupełnie innych stanowiskach pracy, praca była wykonywana przeważnie w delegacji, na innych budowach, nie spotykali się przy swoich obowiązkach. J. G. po podjęciu pracy rozpoczął służbę wojskową. Informacje podane przez świadka miały charakter ogólny i dalece nie wystarczający. Skoro sam okres zatrudnienia nie został uznany za okres pracy w warunkach szczególnych to i w konsekwencji nie ma podstaw do zaliczenia odbywanej w okresie pozostawania w stosunku pracy z tym zakładem zasadniczej służby wojskowej. Zaliczeniu do uprawnień związanych z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych podlega okres zasadniczej służby wojskowej tylko w przypadku gdy dana osoba zostanie powołana do służby wojskowej w trakcie zatrudnienia związanego z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych i pod warunkiem, że po zakończeniu tej służby powróci na poprzednie stanowisko.

W toku postępowania sądowego, na rozprawie w dniu 05.12.2016r. J. J. przedłożył Sądowi zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wydane w dniu 09.03.2002r. przez Przedsiębiorstwo Budowlano - (...) sp. z o.o. w Ś., podpisane przez Prezesa zarządu spółki i specjalistę ds. zatrudnienia i płac. Zaświadczenie dokumentowało uzyskane wynagrodzenie z okresu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 02.02.1978r. do 24.06.1978r. na stanowisku montażysty. Zawierało adnotację, że (...) '(...)/K. w Ś. z dniem 01.07.1991r. zostało przekształcone w (...) 'B.'(...)w Ś., która jest następcą prawnym dla w/w przedsiębiorstwa.

Jednocześnie dołączył zaświadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach wydane przez pracodawcę z datą 28.03.2002r., podpisane przez te same osoby, z którego wynikało, że J. J. będąc zatrudnionym w spółce w powyższym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości na stanowisku montażysty, określone według wykazu A, działu V, poz. 5 rozporządzenia RM z 07.02.1983r. oraz wymienione w wykazie A, dział V, poz. 5 pkt 1 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 9 MBiPMBz 01.081983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy (...), uprawniających do wcześniejszego przejścia na emeryturę. Zaświadczenie zawiera adnotację, że zostało wystawione na podstawie akt osobowych znajdujących się w posiadaniu spółki. Nadto wykazane stanowisko jest zgodne z obowiązującym taryfikatorem stanowisk pracy obowiązującym w (...) Przedsiębiorstwie (...) Odział K. w Ś.. (koperta k.81as)

Wnioskodawca wyjaśnił, że odnalazł te dokumenty w związku z przeprowadzką podczas porządkowania. Wskazał, że firma (...) powstała w wyniku przekształcenia (...)S., gdzie pracował. Przedsiębiorstwo zajmowało się montażem konstrukcji metalowych. Stawiało hale montażowe, wnioskodawca pracował przy budowie Fabryki (...) w B., stawiał halę pod tę fabrykę. Pracował na wysokości przy montażu konstrukcji metalowych wchodzących w skład hali. Skręcał konstrukcje, robił spawanie montażowe. (zeznania k. 84as w zw. z k.84vas)

Przedkładając zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych związanej z zatrudnieniem w (...) Przedsiębiorstwie (...) Odział K. w Ś. w okresie od 02.02.1978r. do 24.06.1978r. wnioskodawca udokumentował dodatkowy okres 4 miesięcy i 21 dni pracy w takich warunkach. Sąd uznał, że przedłożone zaświadczenie jest wiarygodnym dowodem. Wystawione zostało przez następcę prawnego przedsiębiorstwa, w którym pracował J. J., na podstawie posiadanej dokumentacji –akt osobowych. Jego treść jest zbieżna z treścią oryginalnego świadectwa pracy wydanego przez pracodawcę w 1978r. (k. 12 akt związanych ze świadctwem przedemerytalnym). W pełni koresponduje z zeznaniami wnioskodawcy, który już w odwołaniu domagał się zaliczenia tego okresu do uprawnień. Złożone do akt sądowych zaświadczenie prawidłowo wskazuje charakter pracy wnioskodawcy zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia RM z 1983r.

Uznanie tego okresu pracy za pracę w warunkach szczególnych jest już wystarczające dla ustalenia uprawnień emerytalnych wnioskodawcy związanych z ubieganiem się o emeryturę we wcześniejszym wieku.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r. Nr 748, ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury wnioskodawca musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 -)a co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 -)b staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Jak ustalono, skarżący nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, ma ukończone 60 lat życia i na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim okresem uprawniającym do świadczenia.

Wnioskodawca w toku postępowania przed organem emerytalnym przedłożył dokumenty – wyrok sądowy ustalający pracę w warunkach szczególnych oraz świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w oparciu o które ZUS uznał 14 lat, 8 miesięcy i 24 dni takiej pracy. Zdaniem Sądu ZUS naruszając przepisy związane z zaliczaniem okresów zwolnień lekarskich niezasadnie pominął dodatkowy okres zwolnienia lekarskiego w rozmiarze 2 miesięcy i 28 dni.

Nadto przed Sądem wnioskodawca udokumentował odpowiednim zaświadczeniem dodatkowo okres 4 miesięcy i 21 dni wykonywania pracy w warunkach szczególnych w (...).

W tej sytuacji przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w sumie przez ponad 15. Zakres jego obowiązków związanych z dodatkowym okresem odpowiadał opisanemu w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) – wykaz A, dział V „w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, poz. 5 „prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości” .

W związku z powyższym należy uznać, iż wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury zawarte w omówionych przepisach. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia 28 sierpnia 2014r., to jest od dnia złożenia wniosku.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.

Na marginesie należy dodać, chociaż nie ma to już istotnego znaczenia w sprawie, że Sąd uznał, że okresem pracy w warunkach szczególnych jest okres zatrudnienia wnioskodawcy w PPUH (...) sp. z o.o. w L. w okresie od 12.07.1993r. do 31.12.1994r. Z tego zakładu pracy wnioskodawca również nie posiadał świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Nie ma możliwości jego uzyskania ze względu na fakt, że zakład pracy już nie istnieje. Dokumentacja osobowa uzyskana przez Sąd z archiwum jest bardzo skromna gdyż ogranicza się do oryginału świadectwa pracy. (k. 22as) Jednakże charakter pracy potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie: B. Ł. k.52v-53as, Z. C. (k. 52-52vas, L. Ł. k.83-83vas. Ich zeznania były spójne z zeznaniami wnioskodawcy. W tym okresie J. J. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy i miał powierzone stanowisko kierownika obiektów i kierownika budowy. Stale wykonywał dozór techniczny nad pracownikami wykonującymi prace w warunkach szczególnych. Były to prace betoniarskie, zbrojarskie, dekarские. Między innymi w okresie zatrudnienia w (...) wnioskodawcy powierzono do remontu obiekt cementowni (...), który trwał przez kilka miesięcy. Ta praca winna być zakwalifikowana jako praca wykazana w cytowanym wyżej rozporządzeniu w wykazie A, dział XIV prace różne, poz. 24 - Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.